

# panorama

inforegio

36

Zima 2010-2011

## Doseganje pametne, trajnostne in vključujoče rasti

Peto poročilo o ekonomski, socialni in teritorialni koheziji

## UVODNIK

3

## PREGLED

Kohezijska politika podpira strategijo Evropa 2020

4-13

## INTERVJU

Johannes Hahn, evropski komisar za regionalno politiko

14-15

## RAZVOJ ZA VSE

Kohezijska politika vlaga v vse regije

16-17

## MANJ RAZVITE REGIJE

Spodbujanje gospodarskega ravnovesja

18-19

## PONOVNI PREMISLEK O UPRAVLJANJU

Približevanje kohezijske politike Evropejcem

20-21

## BDP IN VEČ

Kako meriti napredek

22-23

## VPLIV KOHEZIJSKE POLITIKE

Trdni dokazi o pozitivnih rezultatih

24-25

## POGLED OD ZUNAJ

Preben Gregersen – predsednik danskega Nadzornega odbora za strukturne sklade

Philip McCann – posebni svetovalec evropskega komisarja za regionalno politiko

26-27

## PRIPRAVA POROČILA

Oblikovanje – peto kohezijsko poročilo

28

## NASLEDNJI KORAKI

Javno posvetovanje o petem kohezijskem poročilu

29

## V ZAKULISJU

Preizkusite svoje znanje – rešite kviz o koheziji

30

## KOLEDAR DOGODKOV

31

## OGLASITE SE

32

Fotografije (strani):

Naslovnica: © ES

Vse fotografije © ES razen: stran 25: Johannes Vermeer: Ženska s tehtnico  
Zbirka Widener. Z dovoljenjem Odbora kuratorjev Nacionalne galerije v Washingtonu

Revija je natisnjena v angleščini, francoščini in nemščini na recikliranem papirju.  
Mnenja, izražena v tej publikaciji, so mnenja avtorja in ne izražajo nujno stališč Evropske komisije.





Peto poročilo o ekonomski, socialni in teritorialni koheziji nudi edinstven pogled na evropski regionalni razvoj. Opredeljuje naš položaj v odnosu do naših skupnih ciljev ter nudi trdno in obsežno analitično podlago za kohezijsko politiko po letu 2013.

Prvo kohezijsko poročilo je izšlo leta 1996 in vse od takrat dokazuje svoj čedalje večji politični pomen in čedalje tesnejše povezave z vsemi strategijami Evrope. Peto poročilo poudarja ključno vlogo regij v strategiji Evropa 2020 in opredeljuje zahtevne – vendar ne nepremagljive – izzive, s katerimi se Evropa sooča.

Poročilo izhaja iz dognanj številnih drugih dokumentov, vključno s poročilom komisije Stiglitz-Sen-Fitoussi in sporočilom Evropske komisije „BDP in več: merjenje napredka v svetu, ki se spreminja“. Zaradi tega vključuje nove in boljše metode merjenja napredka, ki zajemajo tudi nekaj takšnih, ki še nikoli niso bile prenesene na regionalno raven. Te segajo od novega indeksa regionalne konkurenčnosti do metod za merjenje zdravja, blaginje, revščine in podnebnih sprememb.

Da bi poudarilo teritorialno raznolikost Evropske unije in prostorske razsežnosti razvoja, to kohezijsko poročilo prvič doslej vsebuje več kot sto zemljevidov. To je precejšen korak naprej za analizo evropskih regij. Poleg tega je vse podatke s teh zemljevidov mogoče prenesti z enim samim klikom.

S tem poročilom pripravljamo podlago za učinkovitejšo kohezijsko politiko. Širok niz kazalnikov, ki so vključeni v to poročilo, bo regijam in državam članicam pomagal, da se v svojih novih programih osredotočijo na glavne prednostne naloge.

Veliko užitek ob branju!

**Dirk Ahner**

*Generalni direktor, Evropska komisija  
Generalni direktorat za regionalno politiko*

# KOHEZIJSKA POLITIKA PODPIRA STRATEGIJO EVROPA 2020

Zahvaljujoč strategiji Evropa 2020 EU zdaj spodbuja dolgoročno vizijo za svoje socialno-tržno gospodarstvo. Cilj strategije, ki je bila sprejeta junija 2010, je v naslednjem desetletju nuditi pomoč Evropi pri uspešnem izhodu iz gospodarske krize in obenem zagotoviti, da bodo države članice stopile na pot trajnostne rasti, ki bo v prihodnjih letih vodila k blaginji in družbenemu napredku.

Kohezijska politika bo pri tem igrala ključno vlogo, saj bo lahko precej prispevala k vsaki izmed treh prednostnih nalog strategije – pametni, trajnostni in vključujoči rasti.

Brezprimerna svetovna gospodarska kriza, ki se je pričela leta 2008, je upočasnila velik del napredka, ki ga je EU uživala v zadnjem desetletju, s tem pa resno prizadela delovna mesta in rast. Strategijo Evropa 2020, ki je osredotočena na skupno ukrepanje na ravni EU, usmerjajo tri prednostne naloge na področju rasti, ki se medsebojno krepijo.

## Strategija Evropa 2020: tri prednostna področja

Pametna rast pomeni razvoj gospodarstva, ki temelji na znanju in inovacijah.

Vključujoča rast spodbuja visoko stopnjo zaposlenosti, ki omogoča socialno in teritorialno kohezijo.

Trajnostna rast poudarja bolj zeleno in konkurenčno gospodarstvo, ki gospodarneje izkorišča vire.

## Cilji rasti

Strategija določa pet ključnih ciljev, ki jih morajo države članice preoblikovati v nacionalne cilje, da bi se v njih odrazila njihova različna izhodišča. Cilji za leto 2020 so:

### Pet glavnih ciljev:

- stopnja zaposlenosti za ženske in moške med 20. in 64. letom starosti mora doseči 75 %;
- javne in zasebne naložbe v raziskave in razvoj morajo doseči 3 % BDP EU;
- emisije toplogrednih plinov je treba zmanjšati za 20 % v primerjavi z ravno iz leta 1990, pri čemer bi bilo treba delež obnovljivih virov energije povečati na 20 %, za 20 % pa povečati še energetske učinkovitost;
- delež ljudi, ki zgodaj opusti šolanje, mora biti nižji od 10 %; delež ljudi med 30. in 34. letom starosti, ki so končali terciarno ali enakovredno izobraževanje, se mora povečati na vsaj 40 %;
- peti in zadnji cilj je rešiti najmanj 20 milijonov ljudi pred revščino in izključenostjo.

Za uresničitev teh ciljev bo potrebno usklajeno ukrepanje na evropski, nacionalni, regionalni in lokalni ravni. Na primer, države članice, ki so partnerke regionalnih in lokalnih akterjev, bodo izvajale nacionalne programe reform ter določile način za uresničevanje prednostnih področij in ciljev strategije Evropa 2020. Te prednostna področja in cilje podpira tudi Evropska komisija, in sicer s sedmimi vodilnimi pobudami, ki bodo sprejete do pomladi 2011.



Belgija, Antwerpen, Zaposlitev za priseljence: Telefonska centrala



## Strategija Evropa 2020: sedem vodilnih pobud

- Unija inovacij: preusmeritev naravnosti politike za razvoj, raziskave in inovacije k najpomembnejšim izzivom, da se zapolni vrzel med znanostjo in proizvodnjo ter da iz izumov nastanejo proizvodi.
- Mladi in mobilnost: povečati kakovost in privlačnost evropskih visokošolskih sistemov v mednarodnem okolju s spodbujanjem mobilnosti študentov in mladih strokovnjakov.
- Evropski program za digitalne tehnologije: trajnostne gospodarske in družbene koristi z razvojem enotnega digitalnega trga, ki se opira na ultra hitre internetne povezave.
- Evropa, gospodarna z viri: podpreti prehod v nizkoogljično gospodarstvo, ki gospodarno izkorišča vire.
- Industrijska politika za Evropo: spodbujanje konkurenčnosti industrijske baze EU v svetu po krizi, podpiranje podjetništva in razvoj novih znanj.
- Program za nova znanja in spretnosti in nova delovna mesta: ustvarjanje pogojev za posodobitev trgov dela, da bi se dvignila raven zaposlenosti in zagotovila vzdržnost družbenih modelov.
- Evropska platforma za boj proti revščini: zagotavljanje ekonomske, socialne in teritorialne kohezije, da bi se ljudem, ki se spopadajo z revščino in socialno izključenostjo, omogočila aktivna udeležba v družbi.

## Vzajemno koristni: kohezijska politika in strategija Evropa 2020

Jasno je, da različni finančni instrumenti koristijo kohezijski politiki, vključno z njenim trenutnim programom za obdobje 2007–13, pri izpolnjevanju najpomembnejših političnih ciljev EU, kot je strategija Evropa 2020. Peto kohezijsko poročilo ob upoštevanju jasno določenih skupnih prednostnih nalog in jasnega okvira za opredelitev glavnih področij financiranja poudarja pomen kohezijske politike z jasnimi prednostnimi nalogami, in sicer doseči pametno, trajnostno in vključujočo rast. Te prednostne naloge se morajo osredotočiti na: podporo novim podjetjem; inovacije; zmanjšanje emisij; izboljšanje kakovosti našega okolja; posodobitev univerz; varčevanje z energijo; razvoj energetske, prometne in telekomunikacijske omrežij s skupnim interesom EU; naložbe v raziskovalno infrastrukturo; razvoj človeškega kapitala; in aktivno vključevanje v pomoč v boju proti revščini.

Očitna povezava med kohezijsko politiko in strategijo Evropa 2020 nudi pravo priložnost, da še naprej pomagamo manj razvitim regijam EU, da dohitijo bolj razvite. S tem se lahko kohezijska politika razvija še naprej in postane pomemben dejavnik rasti za celotno EU.



Učenci odkrivajo igro o geografiji EU

## Pametna rast

Kohezijska politika že v tem obdobju (2007–13) daje pomemben prispevek vsakemu izmed prednostnih področij strategije Evropa 2020 – pametni, trajnostni in vključujoči rasti. V okviru pametne rasti, na primer, naložbe, namenjene podpori podjetništvu in inovacijam – največjemu področju naložb v večini regij –, dosegajo približno 80 milijard €. To je 100-odstotno povečanje v primerjavi s prejšnjim obdobjem (2000–06). Vključuje neposredno finančno pomoč naložbam ter raziskavam in razvoju, pa tudi čedalje večjo nedenarno pomoč v obliki povezovanja v mreže in sistemov inovacij, poslovnega svetovanja in inkubatorjev. Sem sodi tudi večja uporaba finančnih instrumentov, ki ne temeljijo na subvencijah, kot so tvegani kapital in posojilni skladi, ki pomagajo reševati probleme, kot je dostop MSP do kapitala, ter zmanjšujejo stroške in ustvarjajo dolgoročne trajnostne oblike financiranja.

Ocene iz obdobja 2000–06 poudarjajo nekatera zanimiva dejstva o vplivu kohezijske politike na pametno rast. Po nekaterih ocenah so podprti projekti ustvarili najmanj milijon delovnih mest, približno 230 000 podjetij (v glavnem MSP) je prejelo neposredno finančno podporo, okrog 1,7 milijona podjetij (spet v glavnem MSP) pa je imelo na voljo svetovanje, izkušnje in pomoč pri povezovanju v mreže.

V obdobju 2000–06 se je pokazalo, da je večina regij uspešno vlagala v prihodnost, tako da je svoja prizadevanja usmerila v inovacije, zmogljivost MSP pri sprejemanju nove tehnologije, podporo grozdom, internacionalizacijo in ustvarjanje novih delovnih mest. Pomemben prispevek daje tudi Evropski socialni sklad, ki je v obdobju 2000–06 približno 75 % svojih sredstev namenil aktivnim politikam trga dela, prilagodljivosti, vseživljenjskemu učenju in informacijski družbi. Rezultati so vidni že v tekočem programskem obdobju, saj države članice poročajo, da je bilo do konca leta 2009 kljub svetovni gospodarski krizi ustvarjenih več kot 25 000 delovnih mest.

### Konkurenčnejši avtomobilski industriji naproti

Flamsko strokovno središče DRIVE, ki ga podpira flamska vlada in Evropski sklad za regionalni razvoj, spodbuja inovacije in sodelovanje med podjetji iz avtomobilske industrije. Oblikuje in upravlja projekte za industrijo, v katerih tudi deluje kot strokovni partner in partner znanja, ter po potrebi z industrijo tudi sodeluje.



VLOC ('Vlaams Luchtvaartopleidingscentrum'), središče znanja, veščin in izobraževanja za flamsko letalsko industrijo.





Zadnja študija o uspešnosti kohezijske politike v obdobju 2007–13 ugotavlja, da kohezijska politika nudi pomembno podporo politiki raziskav in razvoja po celotni EU, a ne samo v finančnem smislu – kar je pomembno –, temveč tudi tako, da spodbuja razvoj celovitejših strategij na regionalni ravni, ki upoštevajo lokalne značilnosti in potrebe podjetij. V zadnjih letih se je s podporo Evropskega sklada za regionalni razvoj povečala tudi regionalna razsežnost politik inovacij. Medtem ko razvitejše države članice porabijo več za inovacije in žanjejo precejšnje ugodnosti v smislu multiplikacijskega učinka na zasebne naložbe, konvergenčne regije oblikujejo pravi okvir pogojev za inovacije v smislu zmogljivosti institucij in razvoja človeških virov. V tem smislu je bila kohezijska politika glavno gonilo tega procesa.

### Zagon sodelovanja med inovatorji

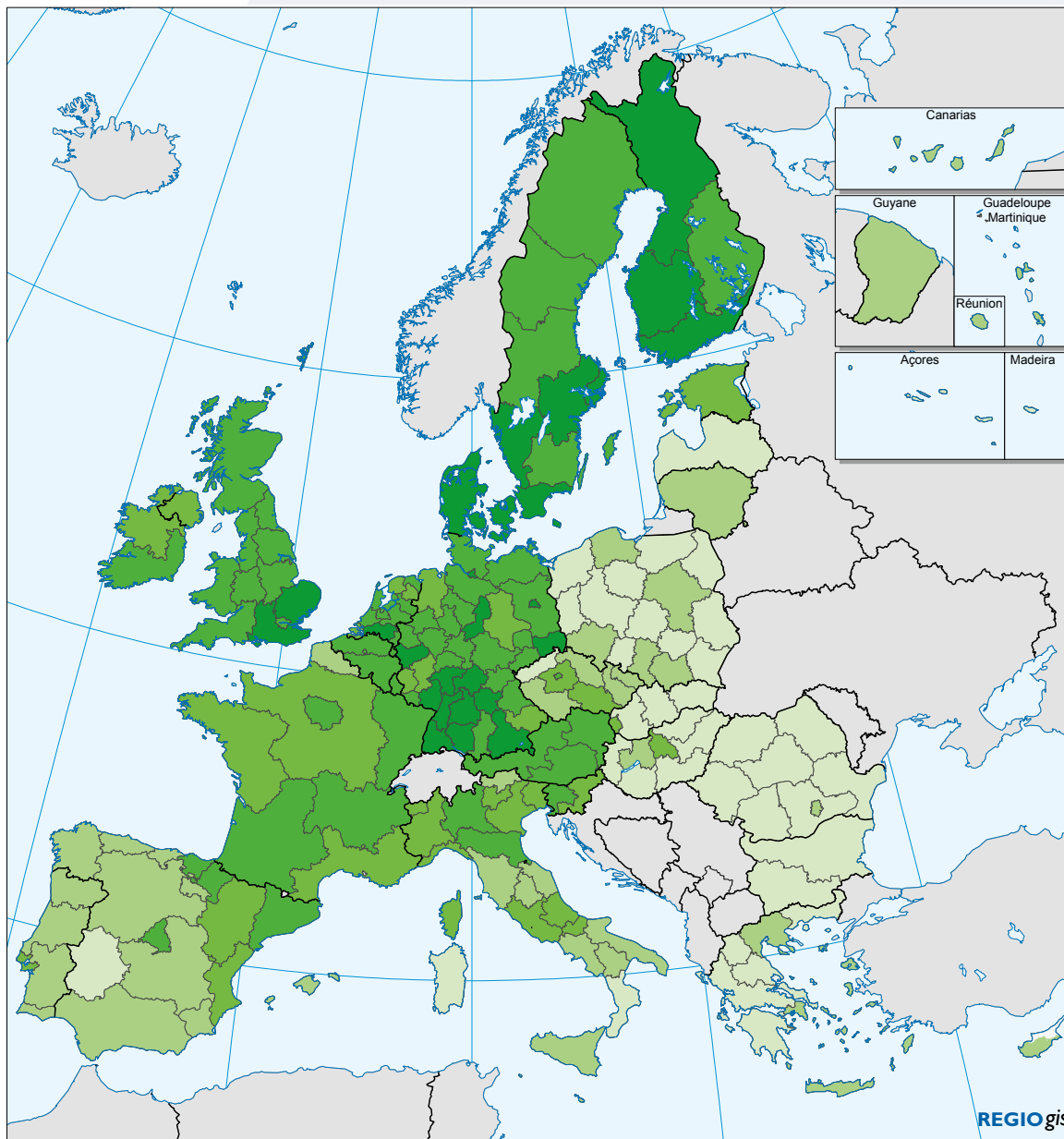
V Estoniji se zahvaljujoč programu podelitev inovacijskih kuponov s podporo Evropskega sklada za regionalni razvoj izvaja približno 150 projektov inovacij. Program, ki se je začel izvajati februarja 2010, je usmerjen v mala podjetja, ki lahko za namen uresničevanja novih zamisli kupujejo storitve od estonskih raziskovalnih ustanov z uporabo inovacijskih kuponov, ki jih izdaja agencija Enterprise Estonia. Številni projekti so usmerjeni v energetske učinkovitost in okolju prijazne pobude, vključno s pasivnimi hišami in kompostiranjem odpadkov.

### Napredne embalaže

Več kot 20 proizvajalcev embalaže v Češki republiki danes izmenjuje svoje znanje in izkušnje prek prostovoljnega združenja Omnipack Cluster, ki je bilo ustanovljeno leta 2005 s podporo Evropskega sklada za regionalni razvoj. Rezultat okrepljenega sodelovanja sta razvoj in trženje inovativnih proizvodov z višjo dodano vrednostjo, kar koristi tako sami državi kakor tudi srednji in vzhodni Evropi.



## Indeks regionalne inovacijske uspešnosti, 2006



### Indeks regionalne inovacijske uspešnosti, 2006

- Nizka inovacijska uspešnost
- Srednje nizka inovacijska uspešnost
- Povprečna inovacijska uspešnost
- Srednje visoka inovacijska uspešnost
- Visoka inovacijska uspešnost

Vir: GD za podjetništvo, MERIT

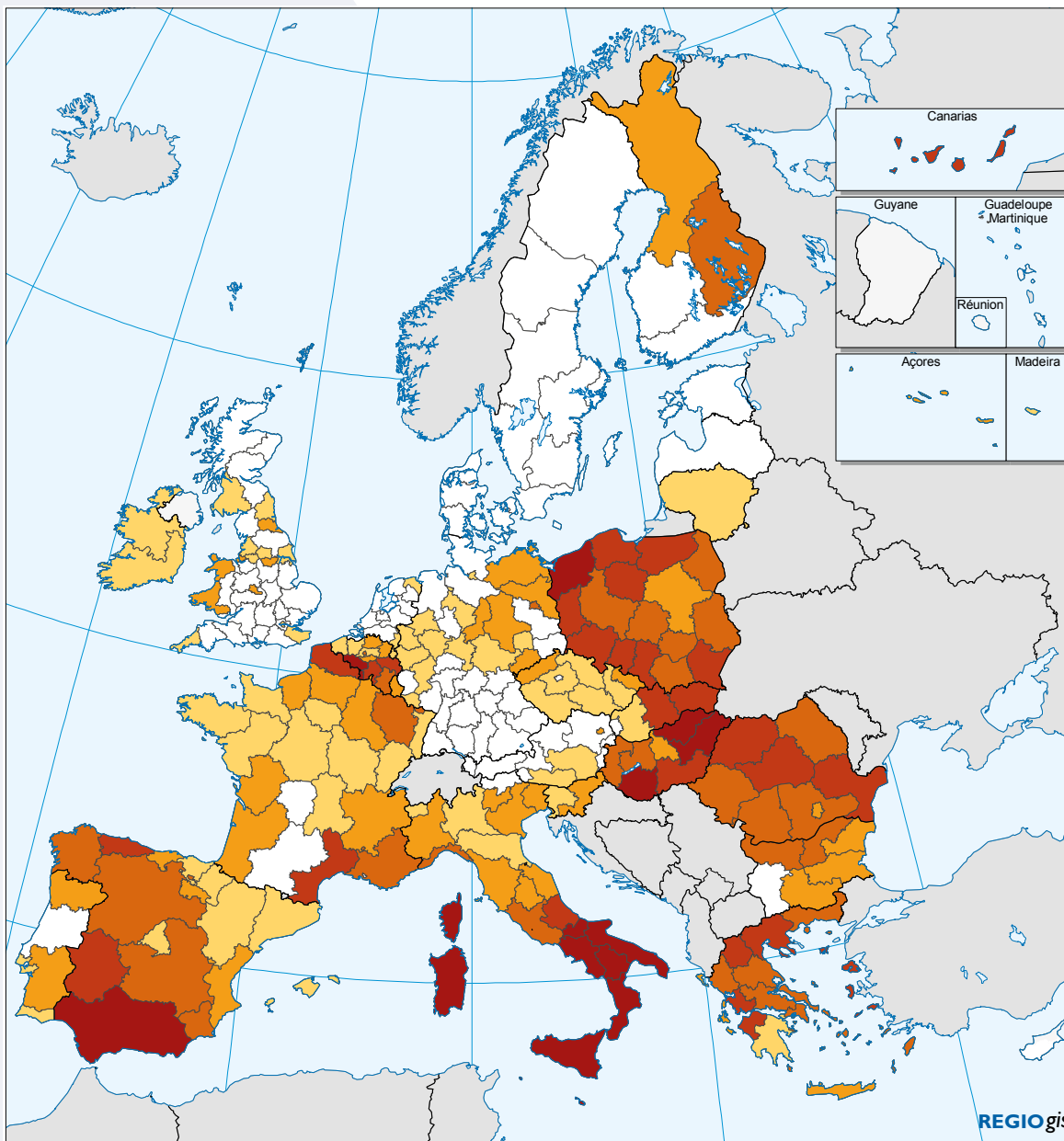
0 500 Km

© EuroGeographics Association for the administrative boundaries



## Povečanje BDP s povečanjem stopnje zaposlenosti na 75 %

% spremembe v BDP na prebivalca, 2007



**Potencialno povečanje BDP na prebivalca s povečanjem stopnje zaposlenosti, 20-64, do 75 %, 2007**

Odstotek spremembe



EU27 = 6

Vir: Eurostat, GD REGIO



© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

## Železnice za visoke hitrosti



### Najvišja hitrost na železniških odsekih glede na vozni red, 2010

km/h

- <= 50
- 51 - 80
- 81 - 120
- 121 - 160
- 161 - 200
- 201 - 320

Ker lahko na železniških odsekih obratujejo različne železniške službe z različnimi hitrostmi, prikazane hitrosti prikazujejo povprečno hitrost najhitrejših železniških storitev. Železniški odseki, ki so namenjeni izključno za prevoz tovora, niso prikazani.

Vir:  
Podatkovna baza RRG GIS, vozni redi železniške družbe

0 500 Km

© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

## Trajnostna rast

Še preden je boj proti podnebnim spremembam postal osrednji cilj EU, so se v okviru kohezijske politike začeli izvajati ukrepi za izboljšanje energetske učinkovitosti podjetij, po celotni Evropi pa so se postavljali obrati za proizvodnjo obnovljive energije. V tem obdobju je polovica držav članic v svoje programe vključila kazalnike zmanjšanja emisij toplogrednih plinov. Avstrija, Nemčija, Francija in Italija so že poročale o zmanjšanju v višini več kot 27 000 kiloton.

Trajnostna rast vključuje tudi izboljšanje povezljivosti in ustvarjanje alternativnih oblik trajnostnega prometa. V obdobju 2000–06 je kohezijska politika vložila več kot 50 milijard € v promet, v obdobju 2007–13 pa je ta številka narasla na 75 milijard €, saj ima EU-12 korist od celotnega programskega obdobja. Velika večina teh sredstev je bila porabljena za konvergenčne regije.

V Grčiji, na Irskem, Portugalskem in v Španiji se je gostota avtocestnega omrežja povečala z 90 % EU-15 v letu 2000 na 111 % v letu 2006, k temu razvoju pa so v veliki meri prispevali prav skladi. Skoraj 60 % obstoječega in novega avtocestnega omrežja v EU-12 sta sofinancirala Kohezijski sklad in Evropski sklad za regionalni razvoj. Več različnih ocen tudi kaže, da naložbe v mestni promet pomagajo pri zmanjšanju onesnaženja in odpravljajo zastoje, kar so ključni cilji na področju trajnostne rasti.

Tudi železniško omrežje so v precejšnji meri izboljšale naložbe, ki jih je sofinancirala kohezijska politika skupaj s sredstvi za izgradnjo in posodobitev 7 260 km železnic v obdobju 2000–06. V primeru železnice za visoke hitrosti so 56 % razvoja celotnega omrežja do leta 2006 sofinancirali skladi, v Španiji pa je bila pomoč na voljo za celotno povečanje omrežja. Tudi čas potovanja se je bistveno skrajšal: med Rimom in Neapljem (s 114 minut na 65 minut) ter med Madridom in Andaluzijo (Madrid-Málaga z 240 minut na 160 minut). Te naložbe so bile zasnovane kot del celovitih politik za zagotovitev njihovega sovpadanja z drugimi načrtovanimi dosežki na področju politike, kot so gradnja tehnoloških parkov, krepitev izobraževalne infrastrukture in privabljanje tujih neposrednih naložb.

### Ekološki koridorji na Poljskem

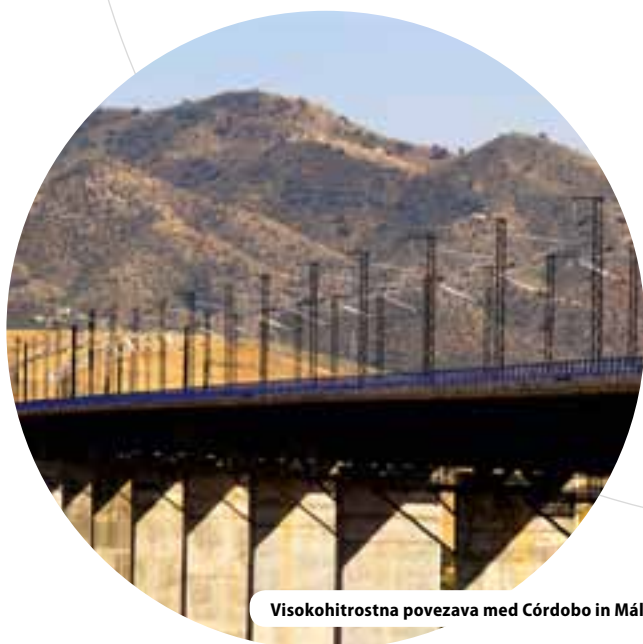
Na Poljskem se izvaja približno 100 projektov zelene infrastrukture, ki jih vodi Center za usklajevanje okoljskih projektov (Coordination Centre for Environmental Projects – CKPS) in sofinancira Evropski sklad za regionalni razvoj. Ti vključujejo gradnjo prehodov za živali, odpravo ovir za migracijo živali ter šolske in turistične poti.

### Zelo hitro na Costo del Sol

Zahvaljujoč pomembnemu projektu, ki ga je deloma financirala EU, je Španija dobila dvojno železnico za visoke hitrosti, ki povezuje mesti Córdoba in Málaga. Nova visokohitrostna proga, ki je dolga približno 155 km, je bila odprta decembra 2007 in je približno 25 km krajša od običajne poti.

### Vodikovo omrežje za okolju prijazne avtomobile

V več mestih na zahodu Danske je bilo v okviru projekta, ki ga sofinancira Evropski sklad za regionalni razvoj, testiranih sedem hibridnih vozil na gorivne celice. Med več kot 20 partnerji so bile črpalke za vodik, ki vodik pridobivajo iz elektrolitskega generatorja vodika v lokalnem energetskem podjetju.



Visokohitrostna povezava med Córdoba in Málaga



## Vključujoča rast

Kohezijska politika se je dokazala kot eden izmed najuspešnejših načinov, s katerim lahko Evropska unija pokaže svojo zavezanost solidarnosti, obenem pa tudi ustvarja rast in blaginjo po celotni EU. Evropski socialni sklad (ESS) na primer vsako leto nudi pomoč za usposabljanje približno devetih milijonov Evropejcev. Odraža ravnovesje v gospodarskih politikah EU – kar je praktičen dokaz za to, kako EU aktivno spodbuja vključevanje skupaj z rastjo.

ESS podpira MSP in krepi njihovo konkurenčnost. ESS je na primer na Poljskem v obdobju 2004–06 mikropodjetjem zagotovil sredstva za usposabljanje zaposlenih; 41 % teh podjetij, ki so prejela podporo, se prej ni nikoli vključilo v usposabljanje. Prav tako nikoli prej v usposabljanje ni bila vključena niti polovica podjetij s Saškega v Nemčiji, ki je prejela podporo ESS v obdobju 2007–13. ESS nudi tudi podporo za raziskave in tehnološki razvoj ter inovacije. V obdobju 2000–06 je ESS podprl skoraj 70 000 raziskovalnih delovnih mest v Nemčiji, Španiji, na Finskem, v Franciji, na Švedskem, Slovaškem in v Združenem kraljestvu, medtem ko je več kot 40 000 ljudi pridobilo kvalifikacije, skoraj 60 000 ljudi pa je po udeležbi v dejavnostih, ki jih podpira ESS, našlo zaposlitev.

Približno 28 milijonov ljudi je sodelovalo v aktivnih politikah trga dela in tudi v ukrepih za boj proti brezposelnosti, povečanje zaposlovanja in ohranitev zaposljivosti v obdobju 2000–06. Tretjina brezposelnih v EU se je vsako leto udeležila programov, ki jih podpira ESS.

ESS nudi močno podporo enakosti spolov, tako da pomaga ženskam pri iskanju zaposlitve, spodbuja njihovo vseživljenjsko učenje, podpira njihovo vključevanje v znanost in tehnologijo ter jim pomaga pri odpiranju podjetij. V obdobju 2000–06 je bilo 4,5 milijarde € namenjene ukrepom za spodbujanje enakosti spolov in integraciji načela enakosti spolov. Največ sredstev za ukrepe, povezane s spolom, je bilo porabljenih v Nemčiji, kjer so dosegla 25 % skupne vsote, porabljene v EU.

### Usposabljanje na področju IKT odpira nova vrata kmetovalcem

Kmetovalci na Severnem Irskem se usposabljujejo, da bi lahko v svojih vsakodnevnih administrativnih nalogah izkoristili današnjo tehnologijo, pri čemer v okviru programa PEACE II prejemo finančno podporo EU. Velika večina udeležencev v projektu ugotavlja, da jim je usposabljanje pomagalo uvesti boljše poslovne prakse.

### Pomoč najbolj prikrajšanim regijam Madžarske

Razvoj približno 30 „mikroregij“ po vsej Madžarski poteka s podporo Programa za najmanj razvite mikroregije (PNRM) in s pomočjo prispevkov lokalnih skupnosti ter finančno podporo EU. Izvaja se približno 250 projektov, ki so usmerjeni v gradnjo ali obnovo šol in vrtcev, zdravstvenih in socialnih centrov, avtobusnih postaj, vodne in komunalne infrastrukture, preprečevanje poplav, turizem in kulturo.



Posebna pozornost je namenjena brezposelnosti med mladimi.

## Kako bo kohezijska politika pomagala strategiji Evropa 2020?

Kohezijska politika je koristila vsem regijam z neposrednimi ali posrednimi trgovinskimi ugodnostmi, obenem pa je podpirala vseevropske prednostne naloge, kot so varstvo okolja, raziskave in inovacije, kar potrjuje nedavno objavljeno peto poročilo o ekonomski, socialni in teritorialni koheziji. V obdobju od leta 2000 do leta 2006 je na primer pomagala ustvariti približno 1,4 milijona novih delovnih mest, omogočila je posodobitev več sto letalskih, železniških in cestnih prometnih povezav ter izboljšala čiščenje pitne in odpadne vode za več milijonov Evropejcev.

ESS pa uporablja čezmejne izkušnje, da bi ponudil podporo socialnim skupinam ali področjem politike, ki bi sicer prejele zelo malo ali prav nič pomoči. Posebej je usmerjen tudi v inovativne pristope k zaposlovanju, usposabljanju in socialni vključenosti.

Kohezijska politika EU je torej optimalno umeščena, da lahko ponudi velik prispevek k izvajanju strategije Evropa 2020 in njene prednostne naloge preoblikuje v dejanske razvojne ukrepe na regionalni in lokalni ravni. Zato bo še naprej vlagala v posodobitev in delovala kot katalizator strukturnih sprememb v vseh evropskih regijah. K ukrepanju bo spodbudila tudi širok niz regionalnih in lokalnih zainteresiranih strani po celotni Evropi.

Obsežno partnerstvo in odgovornost v okviru prednostnih nalog reform bosta bistvena dejavnika uspešnega izvajanja strategije. Regionalni in lokalni akterji imajo ključno vlogo zaradi svojih pristojnosti na področju izobraževanja in usposabljanja, zaposlovanja, prometa, raziskav in razvoja ter energetike – mnoga izmed teh so osrednja področja strategije Evropa 2020.

### VEČ NA TO TEMO

- Evropa 2020

[http://ec.europa.eu/europe2020/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/europe2020/index_en.htm)

- Strokovna mreža za ocenjevanje, ki opravlja politične analize uspešnosti kohezijske politike, 2007–13: skupek dokumentov o politiki na področju inovacij

[http://ec.europa.eu/regional\\_policy/sources/docgener/evaluation/rado\\_en.htm](http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/rado_en.htm)

Avstrija, hiša Gemini, dom in sončna elektrarna obenem.

# JOHANNES HAHN

*Evropski komisar za regionalno politiko*

**Panorama je govorila s komisarjem Johannesom Hahnom o njegovem stališču o dosedanjih uspehih kohezijske politike ter novih ciljnih in izzivih za naslednje desetletje, kot je reforma, povezana s prednostnimi nalogami strategije Evropa 2020.**

## *Kaj pravi peto kohezijsko poročilo?*

Najprej potrjuje, da se zadnji trendi zблиževanja regij EU nadaljujejo, kar je pripeljalo do precejšnjega zmanjšanja regionalnih razlik v smislu bruto domačega proizvoda (BDP) na prebivalca. Vendar pa so razvitejšje regije tudi konkurenčnejše, saj so bolj inovativne, imajo bolj usposobljene delavce, višjo stopnjo zaposlenosti, so bolj opremljene z infrastrukturo in imajo višjo kakovost upravljanja.

V poročilu so opisane tudi razlike v okoljski trajnosti po regijah Evrope. Nekatere regije so na primer zelo občutljive na podnebne spremembe, druge imajo veliko možnosti za proizvodnjo bolj obnovljive energije, mnoga mestna središča pa trpijo zaradi slabe kakovosti zraka.

Poročilo pravi, da obstaja potreba po boljši uskladitvi politik EU, nacionalnih politik in kohezijske politike, da bi se regijam pomagalo pri izkoriščanju njihovih potencialov in sredstev. Predstavlja tudi rezultate ocen, ki ugotavljajo, da je kohezijska politika pomembno prispevala k ekonomski, socialni in teritorialni koheziji na področjih, ki prejemajo finančna sredstva.

Komisija pa s petim kohezijskim poročilom predstavlja nekatere svoje glavne zamisli o reformi kohezijske politike. Te so rezultat dolge razprave, ki se je začela s četrtem kohezijskim poročilom leta 2007. Peto poročilo opredeljuje široke smernice za prihodnost kohezijske politike. Te zajemajo njeno nalogo in ureditev; kako bi politika lahko postala še učinkovitejša in kako bi se njen vpliv lahko izboljšal, da bi se ustvarila večja evropska dodana vrednost; kako bi bilo mogoče še bolj okrepiti upravljanje politike in udeležbo zainteresiranih strani; in kako bi bilo mogoče racionalizirati in poenostaviti njeno izvajanje.

## *Kako regije in predvsem kohezijska politika prispevajo k ciljem strategije Evropa 2020?*

Peto kohezijsko poročilo dokazuje, da potrebujemo celovit pristop k naložbam, če želimo doseči cilje, ki jih zastavlja strategija Evropa 2020, to pa pomeni, da je treba poiskati pravo ravnovesje med različnimi vrstami naložb. Da bi preprečili neenakomeren regionalni razvoj, ki lahko ovira potencial rasti, moramo torej upoštevati velike razlike med regijami EU, predvsem njihove specifične geografske izzive in priložnosti.





### *Kateri so glavni elementi reform, ki jih predlaga kohezijska politika za obdobje po letu 2013?*

Kohezijsko politiko je treba najprej uskladiti s prednostnimi področji strategije Evropa 2020, torej s pametno, trajnostno in vključujočo rastjo. Zagotoviti moramo tudi, da bodo države članice in regije sredstva EU in nacionalna sredstva usmerila v majhno število prednostnih nalog v skladu s svojimi specifičnimi izzivi. Poleg tega moramo uvesti močnejše pobude in pogoje, predvsem na področjih, v katera kohezijska politika vlaga, kot so prometna in okoljska infrastruktura, izobraževanje in usposabljanje ali raziskave in razvoj (RR) ter inovacije. To bi omogočilo bolj učinkovita posredovanja kohezijske politike.

Četrto, kohezijsko politiko je treba usmeriti v sistem izvajanja, ki bolj temelji na rezultatih, z večjim poudarkom na uspešnosti. Podpreti moramo tudi uporabo novih finančnih instrumentov, da bi se odmaknili od tradicionalnega financiranja na osnovi subvencij in usmerili k inovativnim načinom združevanja subvencij in posojil. Tovrstni finančni instrumenti so v obdobju 2007–13 dosegli 10 milijard €, izvajanje obstoječih instrumentov pa moramo izboljšati ter njihovo področje uporabe in razpon razširiti na druga področja. Nazadnje moramo tudi racionalizirati in poenostaviti naše sisteme izvajanja, da bi okrepili tako odgovornost kot preglednost politike.

### *Kakšno vlogo igra teritorialna kohezija?*

S sprejetjem Lizbonske pogodbe je bila teritorialna kohezija vključena med cilje ekonomske in socialne kohezije. Ta je bila vedno del evropske kohezijske politike, vendar je pomembno, da to njeno razsežnost v obdobju po letu 2013 še okrepimo. Teritorialna razsežnost je zlasti pomembna za mestna območja oziroma podeželje. Kohezijska politika lahko igra tudi osrednjo vlogo v izboljšanju položaja čezmejnih in širših nadnacionalnih območij kakor

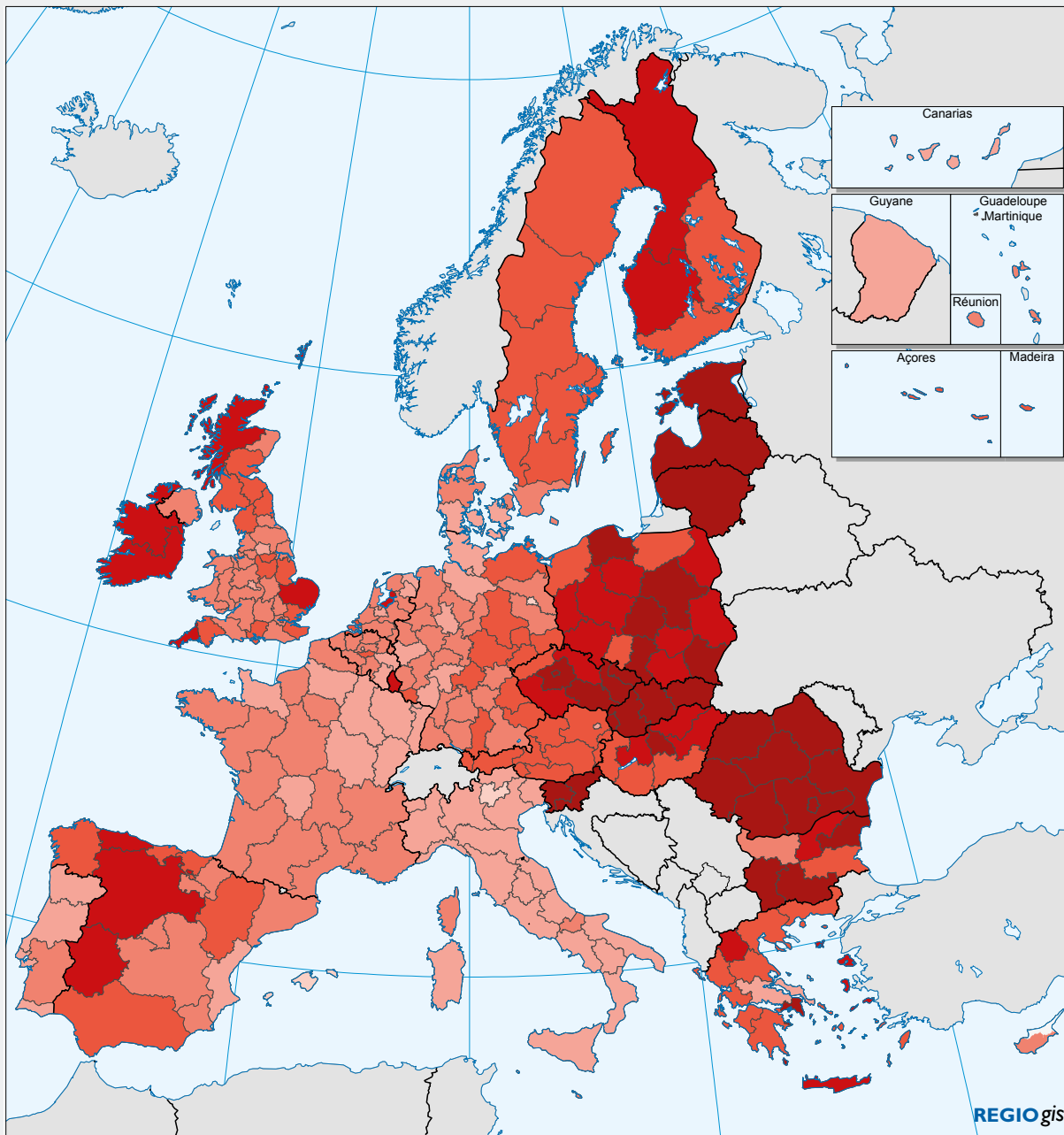
tudi regij, ki trpijo zaradi drugih ovir, ki so posledica njihove izoliranosti, oddaljenosti (kot so najbolj oddaljene ali subarktične regije), redke poseljenosti ali gorskega značaja. Na primer, spodbuja lahko boljšo dostopnost, ohranja gospodarsko dejavnost in podpira gospodarsko diverzifikacijo.

### *Kdaj bodo regije izvedele, koliko finančnih sredstev bodo prejele po letu 2013?*

Peto kohezijsko poročilo vsebuje široke smernice v zvezi s prihodnjo arhitekturo politike. Vendar pa bodo finančni predlogi, ki bodo spremljali zakonodajne predloge za ureditveni okvir za obdobje po letu 2013, sprejeti v drugi polovici leta 2011.

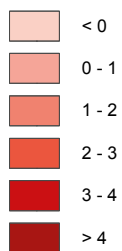


Gradnja nove čezmejne ceste med Grčijo in Bolgarijo, Drama, Grčija.



**Dejanska rast BDP na prebivalca, 2000-2007**

Letni povprečni % spremembe



EU27 = 1.8  
Vir: Eurostat, GD REGIO



© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

# KOHEZIJSKA POLITIKA VLAGA V VSE REGIJE

**Podpora za vse regije EU je bistvenega pomena za oblikovanje ekonomske, socialne in teritorialne kohezije, zato bo ostala ključna lastnost prihodnje kohezijske politike. Medtem ko se večji del finančnih sredstev namenja revnejšim regijam, da bi dohitele bogatejše, tudi razvitejše regije prejemajo velik delež podpore kohezijske politike, da bi lahko dosegle svoj polni potencial.**

Kohezijska politika zajema vse regije, saj je tudi razvoj mogoč v vseh regijah. Organizacija za ekonomsko sodelovanje in razvoj (OECD) je pokazala, da ni enega samega vzorca za razvoj: predpostavka, da je rast osredotočena na visoko razvite regije EU, je očitno napačna. Kot je prikazano na zemljevidu, se gospodarska uspešnost med regijami močno razlikuje. Dokazi kažejo, da se visoka uspešnost pojavlja v vseh vrstah regij, bodisi bogatih ali revnih, mestnih ali podeželskih, osrednjih ali bolj obrobni, specializiranih za proizvodnjo ali storitve.

## Optimalna uporaba sredstev je ključ rasti

Nekatere podeželske regije so izkusile višje stopnje rasti kot mestne regije, predvsem v zahodni Evropi. Te regije so našle način, kako kar najbolj izkoristiti svoje vire in gospodarske priložnosti. Podeželske regije, ki se stikajo z mestnimi regijami, lahko na primer izkoristijo svoj položaj: številni sektorji, kot sta skladiščenje ali obsežna proizvodnja, se lahko preselijo v bližnja podeželska območja zaradi nizkih cen zemljišč in bližine velikega vira delovne sile.

Slaba uspešnost je prav tako prisotna v vseh vrstah regij. Nekatere mestne ali razvitejše regije se pri svoji rasti srečujejo z ovirami, ki jih povzročajo različna ozka grla. Nekatera se spopadajo z okoljskimi problemi in stroški aglomeracije, kot so prenaseljenost in visoki življenjski stroški. Druge ne uspevajo v celoti uporabiti svojih sredstev, saj še vedno dosegajo slabe rezultate v smislu stopenj zaposlenosti, izobrazbe in produktivnosti dela.

Zmogljivost mobilizirati sredstva je najpomembnejši dejavnik, ki opredeljuje uspeh regije pri spodbujanju rasti in razvoja. V skladu s tem bi si morale politike prizadevati za izkoriščanje potenciala rasti v vseh regijah.

## Lokalni pristop: razvoj s povezovanjem

Za doseganje močnega regionalnega razvoja je potrebna jasna uskladitev politike. Na primer, izboljšanja v prometni infrastrukturi je treba združiti z izboljšanim poslovnim okoljem, da bi se vpliv obeh povečal v največji možni meri. Politike, ki krepijo inovacije, bodo učinkovitejše, če jih bodo spremljale naložbe v izobraževanje. In prav tu lahko kohezijska politika prinese spremembo: sektorske politike namreč povezuje v usklajen in celovit okvir. Ta pristop je pomemben za vse regije v EU, ne glede na njihovo raven razvoja.

Ta celovit pristop pomeni tudi, da lahko regije EU igrajo vlogo pri integraciji splošnih prednostnih nalog politike. Na primer, kohezijska politika je regijam pomagala pri usklajevanju s standardi EU in izpolnjevanju ciljev na področju prometa, inovacij, informacijske družbe in energetike. Poleg tega jim je omogočila, da so izboljšale varstvo okolja in svojo vključenost v lizbonsko strategijo.

## Pot naprej

Ta vloga se bo okrepila v okviru strategije Evropa 2020: kohezijska politika bo financirala celovite, medsektorske ukrepe, prilagojene specifičnim regionalnim okvirom. Na področju inovacij bo na primer usmerjene pobude za vodilna podjetja dopolnjevala z naložbami v človeški kapital, infrastrukturo, finance ali povezovanje v mreže, kar so temeljni okvirni pogoji za uspešnost na področju inovacij. Podprla bo tudi naložbe v visokohitrostni internet, pametno prometno in energetska infrastrukturo, energetska učinkovitost in obnovljivo energijo, da bi ustvarila konkurenčno, povezano in bolj zeleno gospodarstvo.

Za strategijo Evropa 2020 je potrebno, da vse regije igrajo svojo vlogo pri spodbujanju pametne, trajnostne in vključujoče rasti. Kohezijska politika vse od svojega začetka zagotavlja, da bodo vse regije lahko prispevale k evropskemu povezovanju in imele od tega korist, to pa bo počela tudi v prihodnosti.



# SPODBUJANJE GOSPODARSKEGA RAVNOVESJA

Evropska kohezijska politika je glavni odziv EU, s katerim obravnava razlike med regijami in uresničuje skladen razvoj; 40 % proračuna EU je namenjenega ustvarjanju večjega gospodarskega ravnovesja. Pametne, trajnostne in vključujoče naložbe v področja, ki krepijo rast, kot so infrastruktura, raziskave, izobraževanje, energetika ali komunikacije, so najboljši odziv za boljše obete za blaginjo v manj razvitih regijah EU.

EU iz svojega proračuna namenja približno 4 € na vsakih 10 € za kohezijsko politiko – njen cilj je okrepiti blaginjo evropskih regij in njihovih prebivalcev, predvsem v regijah, ki zaostajajo in za katere se namenja več kot 80 % proračuna kohezijske politike.

## Izkoriščanje priložnosti ...

Današnji svet globalne konkurence nudi priložnosti tistim, ki se znajo prilagoditi. Nastajajoča gospodarstva so povečala svoj delež v svetovni trgovini blaga in storitev in tako ustvarila nove trge. Kohezijska politika podpira regije, ki izkoriščajo priložnost za rast, in zagotavlja, da se vse vrste finančnih sredstev usmerijo v pametno, trajnostno in vključujočo rast v skladu s strategijo Evropa 2020.

S proračunom, ki v obdobju 2007–13 znaša skoraj 350 milijard €, kohezijska politika veliko vlaga v prednostne naloge, ki podpirajo to strategijo, kar tem regijam omogoča, da uspešneje konkurirajo na svetovnem trgu.

## ... z vlaganjem v kritična območja, ki so zaradi tega bolj usposobljena in konkurenčna ...

Kohezijska politika je v celoti usmerjena v ustvarjanje bolj dinamičnih in konkurenčnih regij. Na primer, v regijah, ki zaostajajo, kohezijska politika sofinancira gradnjo avtocest, železnic in letališč, pa tudi dostop do novih tehnologij, širokopasovnega in digitalnega trga ter inovativno zmogljivost podjetij. Politika zajema tudi izobraževanje in usposabljanje ljudi vseh starosti ter jim tako nudi znanja, ki jih potrebujejo pri iskanju nove zaposlitve. Drugi pomembni ukrepi so spodbude za zagon in inovacije.

## ... medtem ko podpiranje zelenega in vključujočega odnosa do rasti ...

Gospodarski razvoj mora biti trajosten – v središču te politike je priznavanje, da je naravne vire treba zaščititi. Upravljanje mestne odpadne vode, spodbujanje energetske učinkovitosti in obnovljivih virov energije ter prilagoditev podnebnim spremembam – vse to je v središču politike.

V središču evropskega socialnega modela pa je tudi zamisel, da mora gospodarski razvoj prinesiti koristi vsem. Zato je druga pomembna prednostna naloga povečanje priložnosti za zaposlovanje ljudi, ki jim grozi socialna izključenost, ter boj proti revščini.



Estonija – Center za poklicno usposabljanje Tartu, ki ga udeleženci usposabljanja pomagajo vzdrževati s svojimi veščinami.

### ... pomaga razvijati skladno Evropo

Večina najmanj razvitih regij je doživela velike izboljšave v konkurenčnosti in blaginji. Na Poljskem, ki je v obdobju 2007–13 glavna upravičenka, je BDP na prebivalca z 51 % v letu 2004 zrasel na 61 % povprečja EU v letu 2009. V istem obdobju se je brezposelnost močno zmanjšala z 19 % na manj kot 9 % delovne sile. Zelo podobne pozitivne rezultate je mogoče zabeležiti v drugih državah članicah, kot je Slovaška republika.

Regije, ki zaostajajo, prejemajo več kot 80 % celotnega proračuna, kar pogosto znaša do 35 ali 40 % skupnih javnih naložb v ta področja.

Nedavna kriza bi lahko prekinila proces dohitevanja in bi lahko povzročila socialni pritisk, a politika pomaga blažiti vplive krize, kjer je ta najbolj udarila. Eden izmed ključnih načinov tega početja je zagotavljanje gotovih finančnih sredstev na področjih, ki so temeljnega pomena za razvoj in blaginjo in ki spodbujajo oživitvev.

Rezultati so bolj mešani v nekaterih manj razvitih regijah razmeroma uspešnih držav članic. Vendar pa so na primer nekatere regije severne in zahodne Španije ter vzhodne Nemčije ustvarile pomembne dosežke na področju produktivnosti in zaposlovanja, saj kohezijska politika še naprej igra pomembno vlogo pri spodbujanju gospodarstev v Evropi.



Podpora MSP: plantaža banan, Réunion, Francija.

# PRIBLIŽEVANJE KOHEZIJSKE POLITIKE EVROPEJCEM

**Kohezijska politika je veliko več kot zgolj finančni prispevek k rasti in delovnim mestom. Njena dodana vrednost sega še dlje, zajema lokalne in regionalne predstavnike in jih vključuje v oblikovanje politike in proces izvajanja. Prav ta večstopenjska struktura ustvarja znanje in s tem večjo učinkovitost.**

Upravljanje je zato posebnega pomena za kohezijsko politiko. Z močnim upravljanjem, ki zagotavlja prispevek vseh zadevnih strani, se lahko ukrepi prilagodijo dejanskim okoliščinam in s tem spodbudijo občutek odgovornosti in zavezanost uspehu. In v tem leži prihodnost kohezijske politike. Pri ponovni opredelitvi usmeritev bo pomagalo izboljšanje na dveh glavnih področjih – na področju teritorialne kohezije in partnerstva.

## Pojasnitev teritorialne kohezije

Kar mogoče zveni kot dokaj abstrakten pojem, v resnici zgolj pomeni približevanje kohezijske politike Evropejcem in njihovem okolju. Teritorialna kohezija se v svojem bistvu nanaša na trajnostni razvoj vašega mesta in regije. Gre za odpiranje vrat podjetjem in ljudem, da bi jim pomagala izkoristiti lastnosti njihovega območja.

Da bi se to uresničilo, je treba obravnavati obstoječe razlike, podpreti teritorialna sredstva s posebnimi povezanimi, krajevno utemeljenimi strategijami, spodbuditi lokalni razvoj ter poglobiti usklajevanje med politikami EU, nacionalnimi in sektorskimi politikami. Zamisel, ki leži v ozadju, zadeva tudi vzpostavitev teritorialnega povezovanja in spodbujanje medregionalnega sodelovanja.

V prihodnjih reformah kohezijske politike je treba poudariti tudi štiri glavna področja: mesta in vlogo, ki jo lahko igrajo; funkcionalne geografije; območja, ki se soočajo s posebnimi geografskimi ali demografskimi problemi, in makroregionalne strategije. Vsak lahko nekaj prispeva.

Prvič, kohezijska politika po letu 2013 bo zahtevala bolj velikopotezen mestni program. Vloga mestnih organov pri oblikovanju in izvajanju razvojnih strategij se mora povečati, prav tako pa se mora povečati na področju preglednega dodeljevanja finančnih sredstev za mestne prednostne naloge.

Drugič, pri oblikovanju programov bo treba zagotoviti večjo prožnost. Sprejeti bo treba funkcionalne pristope, da bi se opredelili problemi, ki segajo dlje od struktur NUTS 1 in NUTS 2.

Tretjič, oblikovati je treba makroregionalne strategije, da bi se ta prožen in funkcionalen pristop lahko združil s teritorialno kohezijo. Te strategije bodo zagotovile obsežne, celovite instrumente, ki bodo še bolj poglobili nadnacionalno sodelovanje. Strategije bi lahko temeljile na potrebah, kjer to prinaša jasno dodano vrednost. Prihodnje sodelovanje bi v tem smislu lahko še naprej zagotavljalo okvir za usklajevanje različnih politik in programov, ki se izvajajo v makroregiji.

In zadnjič, naslednjo generacijo programov bo treba prilagoditi, da bi se regijam pomagalo pri spopadanju s posebnimi geografskimi ali demografskimi problemi, da bi se izboljšal potencial teh regij brez nepotrebne množanja števila programov in instrumentov.







## Moč v partnerstvu

Partnerstvo je poleg teritorialne kohezije še en učinkovit kanal za smotno in pregledno upravljanje. Ta vključuje tesno sodelovanje med Komisijo in organi na nacionalni, regionalni in lokalni ravni, pa tudi med socialnimi in gospodarskimi partnerji na raznih ravneh izvajanja kohezijske politike. Je ključ za prenos prednostnih nalog EU, izpolnjevanje teh prednostnih nalog in vzpostavljanje lastništva.

Tako partnerstvo kot odgovornost sta postala še pomembnejša v okviru strategije Evropa 2020 in lekcij iz lizbonske strategije za rast in delovna mesta. S svojim pristopom združevanja celovitega okvira za naložbe, lastništva na terenu in naprednih partnerstev lahko kohezijska politika veliko prispeva k uspehu strategije Evropa 2020, saj krepi sodelovanje z lokalnimi in regionalnimi partnerji.

Izboljšati je treba način uporabljanja načela partnerstva. Vključevanje lokalnih in regionalnih partnerjev, socialnih partnerjev in civilne družbe je treba spodbujati tako v političnem dialogu kot pri izvajanju kohezijske politike. Eden izmed načinov, da se to uresniči, je okrepitev lokalnih pristopov k razvoju na področju socialnih inovacij ali obnovitve propadajočih območij. Na kratko: peto kohezijsko poročilo priporoča okrepitev osrednjega dela politike in usmerjenost v dodano vrednost politike, torej v njeno partnerstvo in teritorialen, lokalni pristop. „Ne potrebujemo politike, ki zajema enako rešitev za vse, temveč moramo ostati 'usmerjeni v raznolikost'. Imeti moramo prilagojene rešitve za vsako posamezno regijo, z vidnimi in oprijemljivimi rezultati za državljane. To bo temeljni del naše nove strategije za leto 2020.“ Johannes Hahn, komisar za regionalno politiko.



” Ne potrebujemo politike, ki zajema enako rešitev za vse, temveč moramo ostati 'usmerjeni v raznolikost'. Imeti moramo prilagojene rešitve za vsako posamezno regijo, z vidnimi in oprijemljivimi rezultati za državljane. To bo temeljni del naše nove strategije za leto 2020. “

Johannes Hahn,  
komisar za regionalno politiko

# KAKO MERITI NAPREDEK

**Gospodarski razvoj in rast se ponavadi merita s pomočjo bruto domačega proizvoda (BDP) ali BDP na prebivalca. BDP omogoča primerjave po državah in regijah in je dokaj dobro merilo gospodarske uspešnosti, vendar ni nujno tudi dobro merilo blaginje.**

V zadnjem stoletju smo bili priča hitri rasti v gospodarskem razvoju mnogih regij EU, predvsem v EU-15. Regije v državah članicah, ki so vstopile v EU po letu 2004, so rasle hitreje pred gospodarsko krizo in so hitro dohitevale preostalo Unijo. Kljub temu še vedno ostajajo velike razlike med regijami EU, kar kaže tudi peto kohezijsko poročilo.

## BDP in dohodek

BDP ni vedno dobro merilo gospodinjanskega dohodka, saj se rast BDP le redko enakomerno porazdeli med prebivalstvo ali med regije v državi. Na primer, kadar rast BDP na prebivalca koristi samo majhnemu deležu prebivalstva ali kadar se velik delež premoženja prenese na drugo regijo ali državo, se dohodek večine gospodinjstev v regiji ne bo povečal.

Vendar pa tisto, kar je zares pomembno za blaginjo državljanov, ni količina blaga in storitev, ki jo ustvarja gospodarstvo, temveč razpoložljiv dohodek v gospodinjstvu. BDP je zelo nepopolno merilo v tem primeru, saj v državah obstajajo razlike v storitvah, ki jih nudijo brezplačno, npr. izobraževanje, to pa vpliva na možnost porabe med ljudmi. Na podoben način BDP ne zajema niti vrednosti doma proizvedenega „zasebnega“ blaga in storitev, ki segajo vse od kuhanja, čiščenja do varstva otrok, kar enako prispeva k življenjskemu standardu.

Dohodek očitno ni edini odločilni dejavnik kakovosti življenja. Peto kohezijsko poročilo kaže, da sta blaginja in zadovoljstvo v manj razvitih regijah tesno povezana s povečanjem gospodinjanskega dohodka. V razvitejših delih Unije pa je ta povezava precej šibkejša, če sploh obstaja. Z bogatenjem regije ljudje torej bolj cenijo druge vidike blaginje, kot je zadovoljstvo na delovnem mestu, medtem ko v manj razvitih regijah pripisujejo več pomena temu, koliko zaslužijo.

## BDP in kakovost življenja

BDP ne odraža izboljšanja kakovosti blaga in storitev. V resnici lahko pride do hitrih izboljšanj na področjih, kot so informacijska tehnologija ali zdravstvene storitve in izobraževanje, kar neposredno vpliva na kakovost življenja.

Hiter gospodarski razvoj v zadnjem stoletju je imel svojo ceno, saj je pripeljal do onesnaženja, problemov z ozonom, globalnega segrevanja in drugih negativnih učinkov na okolje. Ti neposredno vplivajo na zdravje ljudi in ustvarjajo višje stroške za gospodarstvo, kar se ne odraža v BDP.



Nadacia Inforoma – Vrtec v Presovu, ki ga upravljajo Romi

Prijetno, varno, zaščiteno in neonesnaženo okolje, dobri sosedski odnosi, čista pitna voda in vzajemno zaupanje so „skupne dobrine“, ki močno prispevajo h kakovosti življenja. Ker pa niso naprodaj, se v BDP ne odražajo.

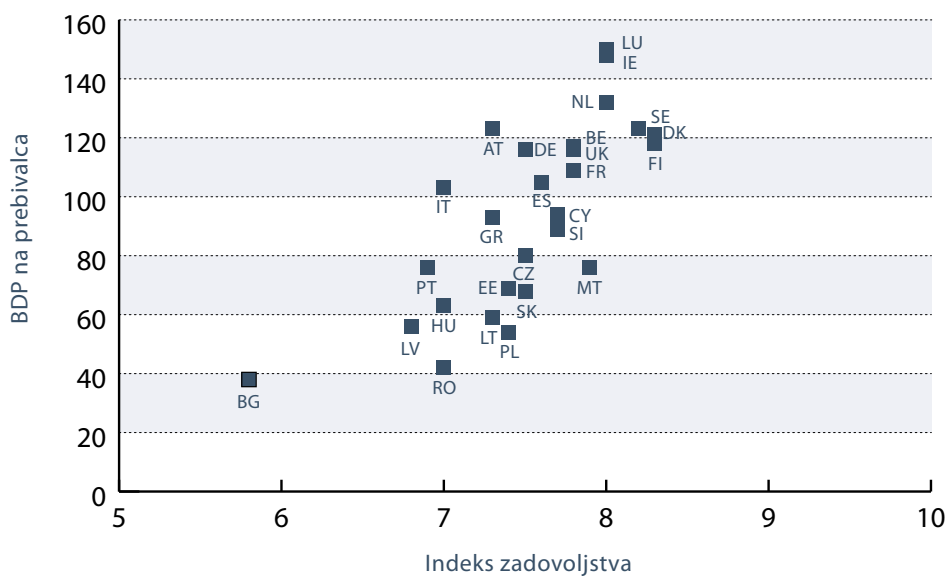
Zato merjenje napredka v petem kohezijskem poročilu sega dlje od BDP, kar v svojem poročilu o merjenju napredka iz leta 2009 priporočajo Stiglitz, Sen in Fitoussi, da bi se vključila tako objektivna merila blaginje, kot je pričakovana življenjska doba, kot subjektivna, na primer dojemanje zdravja in zadovoljstvo.

### BDP in zadovoljstvo

Večje bogastvo ne pomeni vedno večjega zadovoljstva. Leta 2007 so najvišji rezultat na indeksu zadovoljstva dosegle tri nordijske države članice. Tri države z najnižjimi rezultati so bile Bolgarija, Latvija in Portugalska, a tu ni mesta za predpostavke.

Malta je skrajni primer, ki zaseda komaj 18. mesto v smislu BDP na prebivalca, po indeksu zadovoljstva pa kar 7. mesto, medtem ko je Avstrija na 4. mestu pri BDP na prebivalca in komaj na 19. mestu glede na indeks zadovoljstva. Kot kaže slika, povečanje BDP na prebivalca močno prispeva k zadovoljstvu na nižjih stopnjah razvoja, ko pa se BDP na prebivalca poveča, se povezava z zadovoljstvom začne slabšati.

Razmerje med zadovoljstvom in BDP na prebivalca, 2007





# TRDNI DOKAZI O POZITIVNIH REZULTATIH

**Kohezijska politika je ustvarila znatne spremembe, ne samo v gospodarskem razvoju zaostalih regij, temveč tudi na področju socialne in okoljske trajnosti. Izpolnjeni so bili številni cilji: izziv, ki ostaja, je, da se je treba prilagoditi trenutnemu stanju in se bolj usmeriti v uspešnost.**

## Prilagoditev trenutnim razmeram

Naložbe kohezijske politike v avtoceste in ceste v EU-15 pomenijo, da je omrežje skoraj dokončano. Naložbe v teh državah bi se morale bolj usmeriti k okolju prijaznim načinom prometa (železniškimi in mestnim prometnim sistemom).

Opaziti je tudi znake drugih dobrodošlih korakov proti bolj trajnostnim programom. Polovica držav članic je v svoje kohezijske programe za obdobje 2007–13 vključila kazalnike in cilje za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov.

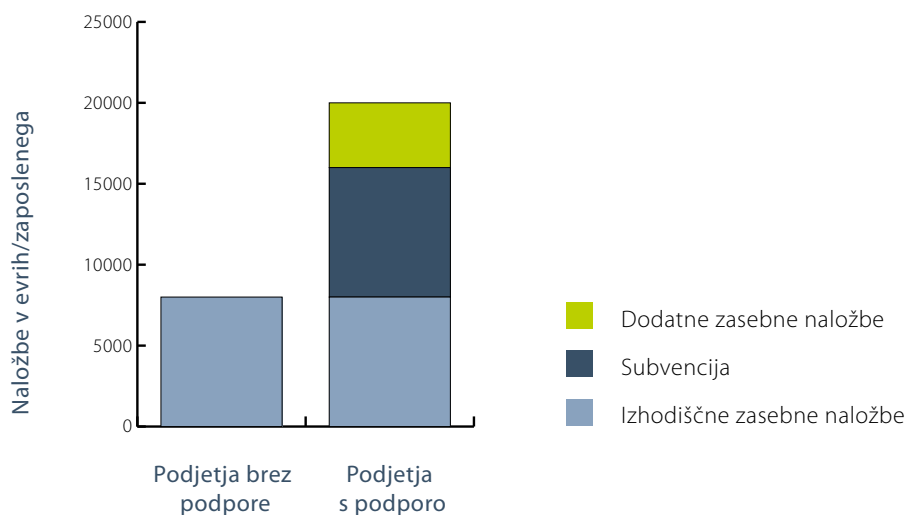
Subvencije za naložbe so koristno orodje, vendar so ponavadi presegle sredstva, namenjena za podjetništvo ter raziskave in tehnološki razvoj. Nagnjenost k bolj uravnoteženemu „portfelju“ (vključno s „finančnim inženiringom“, kot so posojila/tvegani kapital, ter nefinančni instrumenti, kot so mentorstvo in svetovanje) je dobrodošla in jo je treba spodbujati.

## Okrepitev usmerjenosti v uspešnost

Glavna ugotovitev ocenjevanja je ta, da so oblikovalci programov pogosto bolj usmerjeni v porabo denarja („absorpcijo“) kot v spremljanje dejanskih vplivov. Medtem ko je prvo seveda predpogoj za uspeh, je drugo tisto, kar je res pomembno.

Kohezijska politika mora zato skrbeti za večjo usmerjenost v uspešnost. Več programov bi moralo natančno opredeliti, kaj želijo doseči, ter spremljati napredek. Potrebno je tudi več ocen vpliva, pri čemer je treba uporabljati orodja, kot so primerjalne/nadzorne skupine, analiza stroškov in koristi, natančne ankete med upravičenci ter poglobljene študije primerov.

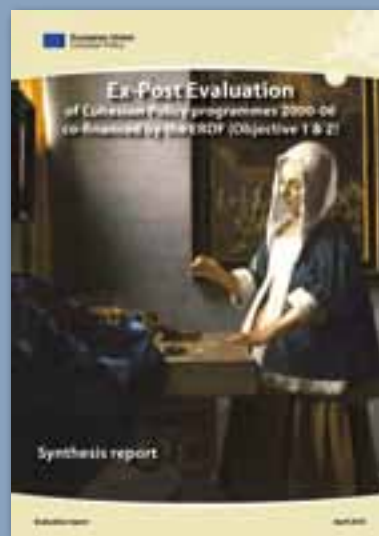
Vpliv subvencij za naložbe v vzhodni Nemčiji – jasen primer vzvoda





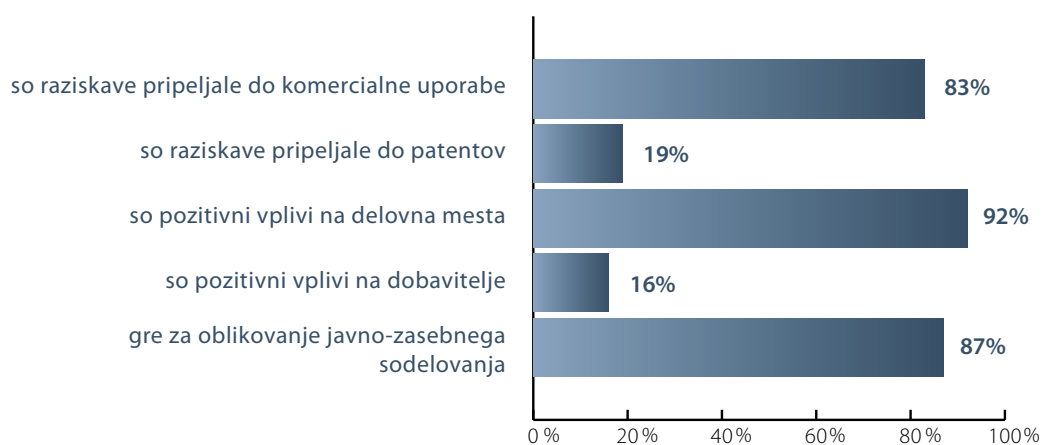
### Glavni dosežki kohezijske politike v obdobju 2000–06:

- Višja rast: BDP v regijah Cilja 1 je bil po ocenah 10 % višji v letu 2006, kot bi bil brez kohezijske politike. Delež tega se državam donatorkam vrača v obliki večjega izvoza.
- Ustvarjanje približno 1 milijona delovnih mest v podjetjih. 230 000 MSP je prejelo finančno podporo (v glavnem subvencije, a tudi posojila in tvegani kapital), dodatnih 1 100 000 MSP pa je prejelo nefinančno podporo (v glavnem svetovanje in mentorstvo, a tudi povezovanje v mreže in poslovno infrastrukturo).
- Usposabljanje 10 milijonov ljudi na leto, vključno s 5,3 milijona žensk, 3,3 milijona mladih, 1,6 milijona najranljivejših, 1 milijonom dolgotrajno brezposelnih in 5 milijoni nizko usposobljenih.
- Sofinanciranje približno 4 700 km avtocest in 1 200 km železnic za visoke hitrosti. Skladi so financirali tudi izboljšanje približno 7 300 km železnic za konvencionalne hitrosti in različnih mestnih prometnih sistemov.
- 23 milijonov ljudi, povezanih na sisteme zbiranja in čiščenja odpadne vode, 20 milijonov ljudi, povezanih na sodobne sisteme pitne vode.
- Več kot 80 % programov oživljanja mest URBAN je bilo aktivno vključenih v obsežno partnerstvo tudi na lokalni ravni – ocene so to prepoznale kot ključni dejavnik uspeha projekta.
- Program INTERREG je še naprej povezoval širša območja s skoraj 12 000 mrežami in 63 000 sporazumi o sodelovanju.



### Analiza življenjskega ciklusa podpore za raziskave in tehnološki razvoj v MSP, Italija

Delež projektov, v katerih ...



## PREBEN GREGERSEN



**Gospod Preben Gregersen je vodja danske uprave strukturnih skladov in član skupine na visoki ravni, ki preučuje prihodnost kohezijske politike. Je tudi predsednik danskega Nadzornega odbora za strukturne sklade.**

*Peto kohezijsko poročilo pravi, da je treba kohezijsko politiko še bolj prilagoditi strategiji Evropa 2020. V kolikšnem obsegu lahko pogojenost, pobude in upravljanje na podlagi rezultatov prispevajo k večji učinkovitosti kohezijske politike in njenemu usklajevanju s strategijo Evropa 2020?*

Po mojih izkušnjah je ključnega pomena, da se za sredstva določijo pogoji in da se jih učinkovito usmeri: uskladitev kohezijske politike s strategijo Evropa 2020 mora biti temeljita. Mora biti bolj osredotočena od trenutne prilagoditve lizbonski strategiji. Cilj je rast: pametna, trajnostna in vključujoča rast. Pristop mora biti krajevno utemeljen in mora izkoristiti nacionalne, regionalne in lokalne možnosti za rast.

Bolj zapleteno je ustvarjanje rezultatov in vztrajanje pri strateških izbirah, ki so vključene v „lokalno usmerjanje rasti“. V zvezi s tematsko osredotočenostjo na gonila rasti so bile naše zadnje izkušnje s pripravo strateških programov dokaj pozitivne. Vendar pa se je pri kohezijski politiki treba še naprej osredotočiti na rezultate in dokaze. Upoštevati je treba številne elemente: okvir, ki zagotavlja, da se bodo programi oblikovali v skladu z omejenim številom ciljev (kar je boljše, kot če bi bilo ravno obratno), razvoj kazalnikov (izmed katerih bi nekateri mogoče morali biti obvezni) in/ali boljše podlaga za predhodne, tekoče in naknadne ocene programov, če navedem samo nekatere. Kar zadeva pobude in pogoje, pozdravljam prave razprave o kakršnih koli instrumentih, vendar sem bolj naklonjen instrumentom, ki so usmerjeni v financiranje, kot nefinančnim instrumentom. To pa ne pomeni, da izključujem prispevek slednjih k uspešnosti.

*Poročilo priznava, da pristop, ki zajema enako rešitev za vse, ni primeren, saj imajo regije zelo različne značilnosti, priložnosti in potrebe. Vendar pa pravi tudi, da bi se prihodnji programi morali osredotočiti samo na nekatere prednostne naloge, ki so tesno povezane s strategijo Evropa 2020. Ali sta ta dva pristopa združljiva?*

Kolikor razumem peto kohezijsko poročilo, ta dopušča dovolj prostora za premislek, kar omogoča, da bo osredotočenost na nekatere prednostne naloge EU 2020 združljiva s pripravo programov krajevno usmerjenih posredovanj, namenjenih ustvarjanju možnosti za rast. Združljiva je tudi s pristopom, ki temelji na dokazih o različnih gospodarskih in družbenih stališčih ter priložnostih regij. Iskreno povedano, pa se mi zdi, da se je težje spopadati s pojmom zgolj geografskih značilnosti regije v okviru kohezijske politike. Po mojem mnenju vključitev teritorialne kohezije v politiko pomeni obravnavanje dinamike, kot so funkcionalne geografije, makroregionalne strategije, mestno-podeželske povezave za rast, meje itd.

*Kaj je po vašem mnenju ključni dejavnik za uspeh kohezijske politike?*

Dovolite mi, da končno poudarim potrebo po pravem premisleku o načelu sorazmernosti v prihodnjem ureditvenem okviru – poleg splošne želje po zmanjšanju upravnega bremena. V tem smislu je treba doseči rezultat, ki bo odražal tveganja, lestvice in priporočila v programu.

Opozoriti je treba, da moje mnenje ni na noben način zavezujoče za danski odziv na peto kohezijsko poročilo in nadaljnje delo. Danska se strinja s potrebo po ekonomski in socialni koheziji prek strukturnih skladov in po ciljno usmerjenih prispevkih k izpolnjevanju ciljev strategije Evropa 2020.



V tej izdaji se Panorama pogovarja z vodstvenim strokovnjakom in vodilnim akademikom o njunem pogledu na peto kohezijsko poročilo.

## PHILIP MCCANN



**Philip McCann je redni profesor na oddelku za gospodarsko geografijo na Univerzi v Groningenu na Nizozemskem. Je posebni svetovalec evropskega komisarja za regionalno politiko Johannes Hahna.**

*Peto kohezijsko poročilo pravi, da je treba kohezijsko politiko še bolj prilagoditi strategiji Evropa 2020. V kolikšnem obsegu lahko pogojenost, pobude in upravljanje na podlagi rezultatov prispevajo k večji učinkovitosti kohezijske politike in njenemu usklajevanju s strategijo Evropa 2020?*

Kohezijska politika bo igrala ključno vlogo v uspehu strategije Evropa 2020, saj nudi odlično podlago za celovit pristop h gospodarskemu razvoju. Vendar pa je uspeh kohezijske politike pri usmerjanju strategije Evropa 2020 v glavnem odvisen od obstoja političnega sistema, ki temelji na pogojenosti. Ta pogojenost bo omogočila jasne in zavezujoče sporazume v zvezi s političnimi cilji, zagotovila bo ustrezno uskladitev pobud za vse zainteresirane strani, spodbudila ustrezno upravljanje in institucionalne reforme na več ravneh, kjer koli bo to potrebno, zagotovila, da bodo politike izhajale iz lokalnih izkušenj in da se bo zanje odgovarjalo na lokalni ravni, ter poskrbela, da bodo politike idealno prilagojene lokalnim potrebam na področju gospodarskega razvoja.

*Poročilo priznava, da pristop, ki zajema enako rešitev za vse, ni primeren, saj imajo regije zelo različne značilnosti, priložnosti in potrebe. Vendar pa pravi tudi, da bi se prihodnji programi morali osredotočiti samo na nekatere prednostne naloge, ki so tesno povezane s strategijo Evropa 2020. Ali sta ta dva pristopa združljiva?*

Strategija Evropa 2020 opredeljuje velike teme, na katere mora Evropa odgovoriti, kohezijska politika pa bo igrala ključno vlogo pri nadaljnjem usmerjanju strategije, tako da bo povezovala prožnost in osredotočenost. Lokalno usmerjena kohezijska

politika EU je dovolj prožna, da lahko odgovori na različne potrebe gospodarskega razvoja različnih regij. To je pomembno zato, ker se lokalni izzivi, s katerimi se soočajo različne regije EU, močno razlikujejo. Lokalni pristop bo kohezijski politiki omogočil tudi, da se bo ustrezno prilagodila tem lokalnim potrebam. Obenem pa osredotočenost na cilje strategije Evropa 2020 ne omogoča samo večjega vpliva kohezijske politike v vseh regijah, temveč tudi to, da se bo ta vpliv večal v skladu s širšimi evropskimi cilji.

*Veliko se je govorilo o pomenu kazalnikov izida. Kako so ti povezani s strategijo Evropa 2020 in sklepi petega kohezijskega poročila?*

Tri glavne teme strategije Evropa 2020, torej pametna rast, trajnostna rast in vključujoča rast, naj bi se obravnavale kot skupna celota in naj bi odražale celovit teritorialen pristop k evropskemu gospodarskemu razvoju. Regije morajo opredeliti, katera kombinacija petih ciljev strategije Evropa 2020 – izboljšanje pogojev za inovacije, raziskave in razvoj; izboljšanje stopnje izobrazbe; izpolnjevanje ciljev v zvezi s podnebnimi spremembami in energijo; spodbujanje zaposlovanja ali spodbujanje socialne vključenosti, predvsem z zmanjševanjem revščine – predstavlja glavni izziv, s katerim se soočajo na lokalni ravni. Razvoj jasnih in merljivih kazalnikov izida je temeljnega pomena, da lahko vse zainteresirane strani opredelijo napredek, vpliv in uspeh svojih projektov in delovnih programov.



Energetska akademija na otoku Samsø je središče raziskav in informacij o obnovljivi in trajnostni energiji.

# OBLIKOVANJE – PETO KOHEZIJSKO POROČILO

**Peto kohezijsko poročilo, sprejeto 9. novembra, je bilo oblikovano s pomočjo prispevkov Evropske komisije in številnih zunanjih virov.**

Skupno raziskovalno središče Komisije je ustvarilo edinstven indeks regionalne konkurenčnosti in razvija nov regionalni gospodarski model. Urad za globalno spremljanje okolja in varnosti GD za podjetništvo je izdelal Mestni atlas, ki vsebuje zemljevide vseh evropskih aglomeracij in odkriva številne različne vzorce urbanizacije in širjenja mestnih območij.

To poročilo temelji na številnih študijah zunanjih strokovnjakov. Na primer, Organizacija za ekonomsko sodelovanje in razvoj (OECD) je poročala o glavnih virih inovacij in rasti. Drugih deset študij je preučilo vprašanja, ki segajo od regionalnih stroškov in koristi večje svetovne trgovine do javnih naložb v vsaki regiji in kakovosti upravljanja. Vpliv kohezijske politike je bil nenazadnje ocenjen tudi z analizo 174 študij primerov, kazalniki iz 382 kohezijskih programov in v več kot 20 različnih študijah.

Poročilo uporablja številne nove regionalne tipologije, kot je razvrščanje mestnih in podeželskih območij, ki ga je oblikovala Komisija, ter metro regije in oddaljene regije, ki sta jih razvila DG REGIO in OECD. Opredelitve otoških in gorskih regij so bile za to poročilo prilagojene tako, da so lahko bolje zajele te geografske lastnosti.

Za pripravo poročila je skupina za geografski informacijski sistem DG REGIO izdelala skoraj tisoč zemljevidov, grafov in preglednic. Peto kohezijsko poročilo vključuje več kot 200 zemljevidov, grafov in preglednic, kar je največje število doslej. Podatke v zvezi z zemljevidi in regionalnimi tipologijami si lahko prenesete z naslednje spletne strani:

[https://circabc.europa.eu/d/d/workspace/SpacesStore/b35d4432-3434-496a-9726-641f55f8abaf/5CR\\_data\\_and\\_typologies.zip](https://circabc.europa.eu/d/d/workspace/SpacesStore/b35d4432-3434-496a-9726-641f55f8abaf/5CR_data_and_typologies.zip)

## Določitev prometnih podatkov, ustvarjanje povezav

En sam vir informacij ne zadostuje za merjenje regionalnega dostopa do potniškega letalskega prometa. Na primer, bruseljska regija nima nobenega letališča znotraj svojih meja, vendar to ne pomeni, da Bruselj nima dostopa do letalskega prometa. Da bi se te administrativne ovire premagale, smo pri merjenju dejanskega dostopa do letalskega prometa upoštevali število letov z vsakega letališča, čas, ki je potreben, da se pripeljemo do teh letališč, in porazdelitev prebivalstva po regiji.

## VEČ NA TO TEMO

- Eurostat

[http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics\\_explained/index.php/Regions\\_of\\_Europe](http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Regions_of_Europe)

- Peto kohezijsko poročilo

[http://ec.europa.eu/regional\\_policy/sources/docoffic/official/reports/cohesion5/index\\_sl.cfm](http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/cohesion5/index_sl.cfm)



# JAVNO POSVETOVANJE O PETEM KOHEZIJSKEM POROČILU

**Peto kohezijsko poročilo Komisije, ki je bilo sprejeto 9. novembra, je pokazalo, da so kljub dejstvu, da se razlike med regijami EU manjšajo, velike gospodarske razlike še vedno prisotne. Medtem ko je kohezijska politika pomagala izboljšati gospodarske, družbene in okoljske razmere v naši Uniji, so pred nami še vedno resni izzivi.**

Sprejetje četrtega kohezijskega poročila v letu 2007 je bilo izhodiščna točka za premislek o prihodnosti kohezijske politike Evrope po letu 2013. Označuje ga objava številnih poglobljenih političnih dokumentov, ocen in študij kakor tudi niza prav tako daljnosežnih razprav, ki so združile akademike, politike in mednarodne organizacije.

## Pogled nazaj, korak naprej

Namen širokih usmeritev, opisanih v sklepih o petem kohezijskem poročilu, je sprožiti obsežnejši proces posvetovanja o prihodnosti evropske kohezijske politike. V naslednjih nekaj mesecih bo Komisija pričela s poglobljenimi razpravami z zainteresiranimi stranmi, da bi zbrala njihova stališča o predlogih za kohezijsko politiko po letu 2013.

### Ključna vprašanja za prihodnost:

▶ **Kako bo svetovna gospodarska kriza dolgoročno vplivala na javne naložbe?**

▶ **Kako bo gospodarsko nazadovanje vplivalo na obseg in strukturo proračuna EU po letu 2013?**

## Oblikovanje prihodnosti

Peto kohezijsko poročilo je označilo začetek procesa javnega posvetovanja, ki ga je 12. novembra 2010 pričela izvajati Komisija in ki bo potekalo do 31. januarja 2011. Stališča zainteresiranih strani bodo namenjena oblikovanju prihodnje politike in – v prvi polovici leta 2011 – pripravi zakonodajnih predlogov o strukturnih in Kohezijskem skladu po letu 2013. Komisija bo organizirala nadaljnja posvetovanja z zainteresiranimi stranmi o predlogih 31. januarja in 1. februarja 2011 na petem kohezijskem forumu, ki bo potekal v Bruslju.

Komisija naj bi celoten sklop zakonodajnih predlogov, vključno s splošno uredbo in uredbami za Evropski sklad za regionalni razvoj, Kohezijski sklad in Evropski socialni sklad, sprejela v drugi polovici leta 2011.

### VEČ NA TO TEMO

Javno posvetovanje

[http://ec.europa.eu/regional\\_policy/consultation/5cr/index\\_sl.cfm](http://ec.europa.eu/regional_policy/consultation/5cr/index_sl.cfm)





# PREIZKUSITE SVOJE ZNANJE – REŠITE KVIZ O KOHEZIJI

- 1) V kateri državi se nahaja regija, ki je najbolj občutljiva na podnebne spremembe?
- 2) Katera država je najbolj zadovoljna država v Uniji?
- 3) V kateri državi se nahaja regija z najvišjo konkurenčnostjo?
- 4) Katera država je porabila največji delež obnovljive energije?
- 5) V kateri državi se nahaja regija z najvišjo udeležbo v usposabljanjih?
- 6) V kateri državi se nahaja regija, ki ima največji dostop do potniškega letalskega prometa?
- 7) V kateri državi se nahaja regija z najnižjo stopnjo umrljivosti dojenčkov?
- 8) V kateri državi se nahaja regija z najnižjo stopnjo brezposelnosti?
- 9) V kateri državi je stopnja brezposelnosti žensk najbliže stopnji brezposelnosti moških?
- 10) V kateri državi se nahaja regija, kjer je v terciarno izobraževanje vključen najvišji delež prebivalcev od 30. do 34. leta starosti?

- 1) Španija, regija Estremadura (indeks občutljivosti na podnebne spremembe: 100).
- 2) Danska (indeks zadovoljstva: 8,3).
- 3) Regija z najvišjim rezultatom (100) je Utrecht, Nizozemska.
- 4) Švedska (43 %).
- 5) Danska, Københaven (Hovedstaden: 39,1 %).
- 6) Združeno kraljestvo, regija Luton (3 436 letov na dan).
- 7) Finska. Regija z najnižjo stopnjo je Åland (nič).
- 8) Regija z najnižjo stopnjo brezposelnosti (1,9 %) je Praga, Češka republika.
- 9) Finska (0,2–1/4 odstotne točke).
- 10) Danska, Københaven (Hovedstaden: 58,6 %).

ODGOVORI

| DATUMI 2011  | DOGODEK   | KRAJ         |
|--|---|--------------|
| <b>12. november</b><br><b>2010–31. januar</b><br><b>2011</b> | Javno posvetovanje o sklepih petega poročila o ekonomski, socialni in teritorialni koheziji<br><a href="http://ec.europa.eu/regional_policy/consultation/5cr/index_sl.cfm">http://ec.europa.eu/regional_policy/consultation/5cr/index_sl.cfm</a>              | Prek spleta  |
| <b>31. januar–</b><br><b>1. februar</b>                      | Peti kohezijski forum   | Bruselj (BE) |
| <b>16.–18. marec</b>   | Kakšna je prihodnost kohezijske politike? – Akademska in politična razprava (Združenje za regionalne študije)<br><a href="http://www.regional-studies-assoc.ac.uk/events/future.asp">http://www.regional-studies-assoc.ac.uk/events/future.asp</a>            | Bled (SI)    |
| <b>21. marec</b>   | Konferenca o vplivu inovacij ter raziskav in razvoja na regionalni gospodarski razvoj<br><a href="http://www.jinnove.net/News/News/Lille-Innovation-Conference-LINC">http://www.jinnove.net/News/News/Lille-Innovation-Conference-LINC</a>                    | Lille (FR)   |
| <b>31. marec–1. april</b>                                    | Madžarsko predsedstvo: konferenca o strategiji EU 2020 in prihodnosti kohezijske politike   | (HU)         |
| <b>2.–3. maj</b>   | Madžarsko predsedstvo: konferenca na visoki ravni o razvoju mest z naslovom „Podnebne spremembe, povezane z mestnim razvojem in mestno demografijo“   | (HU)         |
| <b>19.–20. maj</b>   | Neuradno ministrsko srečanje  | (HU)         |
| <b>23.–24. junij</b>   | Konferenca „Regije za gospodarske spremembe“ in nagrade RegioStars<br><a href="http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/interregional/ecochange/index_en.cfm">http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/interregional/ecochange/index_en.cfm</a> | Bruselj (BE) |
| <b>10.–13. oktober</b>                                       | Dnevi odprtih vrat<br><a href="http://ec.europa.eu/regional_policy/index_en.htm">http://ec.europa.eu/regional_policy/index_en.htm</a>   | Bruselj (BE) |

Dodatne informacije o teh dogodkih so na voljo v rubriki Koledar dogodkov na našem spletišču Inforegio:  
[http://ec.europa.eu/regional\\_policy/conferences/agenda/](http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/)

Spletišče madžarskega predsedstva:  
[www.eu2011.hu](http://www.eu2011.hu)

Spomladanska izdaja Panorame  
bo izšla aprila in bo obravnavala Strategijo EU  
za Podonavsko regijo.

Poletna izdaja, ki bo izšla junija, bo namenjena prometu  
v okviru regionalne politike. Panorama pozdravlja vaše pripombe  
in vprašanja. Zanimajo nas tudi vaše izkušnje.

Če želite predstaviti zanimivo delo, ki poteka na temo naše prihodnje  
izdaje, če želite kaj vprašati ali izraziti svoje stališče o tem ali katerem  
koli drugem vidiku regionalne politike, nam pišite na naslov:

**[regio-panorama@ec.europa.eu](mailto:regio-panorama@ec.europa.eu)**

KN-LR-10-036-SL-C

ISSN 1725-8278

© Evropske skupnosti, 2010  
Razmnoževanje je dovoljeno pod pogojem, da je vir naveden.



■ Urad za publikacije

Evropska komisija, Generalni direktorat za regionalno politiko  
Komuniciranje, informiranje in odnosi s tretjimi državami  
Raphaël Goulet  
Avenue de Tervueren 41, 1040 Bruselj  
E-naslov: [regio-info@ec.europa.eu](mailto:regio-info@ec.europa.eu)  
Internet: [http://ec.europa.eu/regional\\_policy/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/regional_policy/index_en.htm)